

Неизвестан исход данашњег референдума, а нација подељена између подршке мерама штедње и противљења условима поверилаца.

Атина – Грчка данас, први пут после четрдесет година од плебисцита на коме је после пада хунте бирала између монархије и републике, поново излази на референдум. Међутим, сада бира између много непрецизније постављених питања с опасним и до краја непредвидивим консеквенцама.

Хоће ли Грчка сутра бити иста? Зар би заиста могла више да не буде Европа и да се врати на драхму због једног референдума, због „да” или „не” које је, у суштини, уступак Ципрасовој влади која је могла да падне због неслагања парламента и посланика левичарске Сиризе с условима и начином вођења преговора.

Терет одговорности је пребачен на народ, али многи посматрачи кажу – касно! Јер, у суштини, нема више споразума о коме се Грци данас изјашњавају, престао је правно да важи 30. јуна... Не постоје више предлози поверилаца и грчког преговарачког тима јер, ако се опет буде преговарало, почиње се од нуле, од почетка! Стари не важе!

По многим мишљењима, влада је закаснила да спорна питања, мере штедње, нове ултиматуме Брисела да би Грчкој доделио кредит, постави на плебисцит много раније, док је то имало смисла. Јер, десило се да је све добило другу форму коју мало ко у Грчкој жели: изјашњавање о статусу у Европи и припадности монетарној унији, одговарање на питање „евро или драхма”, иако то у гласачком листићу уопште не пише.

Случајно или намерно, **координатор грчког преговарачког тима Еуклид Цакалотис** је тек сада јавно саопштио да влада није имала избора јер програм којим је условљавао Брисел не би прошао у парламенту, не би за њега гласали посланици Ципрасове Сиризе

и коалиционог партнера АНΕΛ-а, а подржала би га опозиција.

„Да нисмо сазвали референдум, морали бисмо да распишемо ванредне изборе, а три недеље кампање негативно би се одразиле на целокупну привреду. Зато смо одлучили да народ позовемо да он буде тај који ће рећи не предлозима кредитора што би требало да нам да могућност да дођемо до прихватљивијих решења. У противном, ако победи „да” биће то некаква другачија политичка солуција коју ће спроводити други”, изјавио је Цакалотос и признао да би било много боље да је референдум сазван пре месец дана.

Испитивања јавног мњења показују да је нација подељена, да су шансе 50 према 50. Дилема је у чињеници да 75 одсто Грка жели да земља остане у еврозони али, у исто време, да поново стану на ноге, да не буду „васали Европе”, да их третирају као равноправног саговорника, да сачувају свој понос и – образ! Расположење се мења из часа у час и тако ће бити све док се сутра у 19 часова не затворе гласачка места широм земље. Најбоља је процена да је разлика између оних који би гласали за кредиторске услове и оних који би гласали против – на нивоу статистичке грешке.

Грке највише брине питање шта ће бити сутра, у понедељак! Како ће изгледати земља, с ким ће преговарати, ко ће их подржати, хоће ли заиста у 48 сати бити договора, хоће ли се отворити банке за остатак пензија... „Хоће ли сунце можда бити тамније”, како је врло проницљиво упитао један малишан кога сада сви цитирају.

„Без обзира на резултат референдума, банке ће у уторак бити отворене. **Премијер Ципрас** већ у понедељак путује у Брисел на преговоре с повериоцима, наравно, уколико народ изгласа владину 'не' опцију. Али, то ће тада бити преговори под много повољнијим условима за нас. У случају 'да' мерама штедње и стезања каиша, влада ће дати оставку”, изјавио је **министар финансија Јанис Варуфакис** и оптужио међународне повериоца за „тероризам према Грчкој”.

„Оно што нам раде је тероризам! Зашто су нас приморали да затворимо банке? Они желе да победи 'да' како би могли да понижавају грчки народ. Међутим, споразума мора бити. Ставка је превисока за обе стране и ако би Грчка доживела крах, то би Европу коштало 1 трилион евра и ја не верујем да је спремна да тако нешто допусти”, изјавио је Варуфакис у интервјуу шпанском листу „Мундо”.

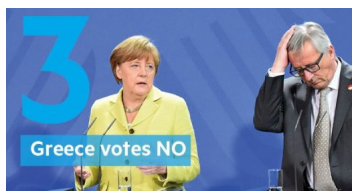
Америчка бонитетна агенција „Фич” тврди да би четири грчке банке пропале и банкротирале да у земљи није уведена контрола капитала. Ова мера била је неопходна због одлива депозита и одлуке Европске централне банке да не повећа ликвидна средства доступна грчким банкама.

Међутим, оно што овдашњи кругови Ципрасовој влади стављају „на душу” као највећу непромишљеност јесте то што много раније и елегантније није ограничила неконтролисано подизање депозита из банака. За последњих недељу дана до прекида преговора с повериоцима и увођења капиталне контроле, грађани су с рачуна подигли између 5 и 8 милијарди евра који су остали у џеповима и „сламарицама”. Благовремена одлука коју је премијер Ципрас очигледно избегавао спречила би драматично стање у коме се Грчка данас налази.

Пред банкоматима су и даље редови, грађани подижу последње евре јер у понедељак, како је званично саопштено, банке остају затворена а њихове резерве ликвидности – једна милијарда евра. Практично, грчке банке сада зависе од Европске централне банке која ће, зависно од резултата гласања на референдуму и процене реалне могућности да се с повериоцима постигне споразум, проценити да ли ће наставити да подржава ликвидност грчких банака кроз механизам ЕЛА или ће доносити некакву другу одлуку.

Сходно томе, и грчки банкари ће одмах у понедељак одлучивати како да преброде драматичну ситуацију. Мала је вероватноћа да ће капитална контрола бити укинута у догледно време, без обзира на исход евентуалних преговора с Бриселом и понашања Европске централне банке.

Званична Атина демантовала је писање „Фајненшел тајмса” који тврди да ће за 30 одсто бити скресани сви депозити већи од 8.000 евра. Писање листа Атина је назвала „прљавом пропагандом” и затражила званично извињење.

Председник асоцијације банака Лука Кастели је у изјави ТВ МЕГА такво писање „Фајненшела”, иако се лист позивао на добро обавештени извор у Министарству финансија, назвала „морбидном и малициозном информацијом” која нема никакву основу. Овдашњи медији се, међутим, са страхом питају није ли да ”тамо где има дима, има и ватре” јер је лист навео изјаву анонимног саговорника који тврди да, уколико Европска централна банка одбије даљу помоћ, Грчка мора да примени „кипарски сценарио” с рекапитализацијом банака и кресањем депозита.

А, Грци до изласка на гласачко место размишљају, свако на свој начин! Већина је отпутовала у родна места где су регистровани у бирачким списковима. У Атини, јуче и данас, редови у самоуслугама, неуобичајена саобраћајна гужва, чекање испред пумпи с бензином. У различитим деловима града другачија слика: негде рафови празни, негде још има оног што се највише тражи: брашна, зејтина, маслиновог уља, тестенина, парадајз пасте и конзерви.

Међутим, већина је на плажама! И данас, на дан гласања, нема слободне лежаљке. То што је влада донела одлуку да се у кризној ситуацији не плаћа градски превоз, да се на дан гласања не плаћају путарина, метро, приградска железница, не односи се на плаже. Тамо, на „обичној” плажи уредно наплаћују 8 евра по особи, а на оној ВИП, на којој се купају људи са естраде, 25 евра.

„Не може нико да нам ускрати наше демократско право да бирамо како ћемо да живимо. Ако Европи није право што имамо море и сунце, а јасно је да нам завиде, нека не долазе код нас”, љута је добро држећа, препланула пензионерка Афродити, локална знаменитост плаже Алимос која и лети и зими с дежурном екипом пензионера неуморно рекетом удара лоптицу.

„Ја сада, кад завршимо турнир, идем да гласам. Нећу вам рећи како, јер је то свеједно. Важно је да будемо сложни, да не тражимо много, бог нам је већ дао. Нека буде како буде, ми Грци ћемо све прегурати”, завршила је свој монолог уз опште одобравање купача гласача!

Јасмина Павловић-Стаменић

(Политика)

Б92: ОХИ/NAI

Колевка демократије по ко зна који пут нашла се пред историјским питањем. И док су све очи упрте у земљу која је често гледала у своје богове, чини се да им сада само Бог и може помоћи.

ОХИ/NAI питања су на која ће Грци данас одговорати и тиме сами одлучити да ли ће своју судбину узети у своје руке или пристати на "уцену" како многи оцењују захтеве кредитора и продужетак агоније.

Референдум поводом једног од најважнијих дилема у историји модерне Грчке заказан је прошле недеље, а сукоб заговорника "да" и оних коју су за "не" води се врло емотивно. Грци пред очима немају само будућност Грчке, већ и своју прошлост, прошлост у коме се водила борба за више демократије у земљи коју су потресали бројни ратови и кризе. Ненавикнути на грубост Европске уније коју је сада показала, Грци су, мало је рећи, остали збуњени.

Медији ових дана пуне насловне стране, пристрасно и помало необјективно извештавајући о томе колико је предстојећи референдум продубио поделе у грчком друштву. На једној страни су наизглед "леви лудаци", а на другој наводно они коју су "опседнути Европом".

А знају ли Грци за шта уопште гласају?

Њихова збуњеност није се родила само због Ципрасове претње "тај ко се одлучи за "да" постаје кривац за наставак политике штедње", већ и због референдумског питања скројеног на брзину, сугестивног и тешко разумљивог чак и економским стручњацима.

Многим грађанима ни дан пред референдум није било јасно о чему се тачно данас гласа.

Да ли је то "охи" еврозони, мерама штедње или Европи, можда Ципрасу?

Поборници позитивног одговора тврде да се гласањем заправо одлучује о опстанку Грчке унутар еврозоне, а Влада Алексиса Ципраса демантује такво тумачење и тврди да грчки народ одавно већ зна право стање ствари.

Према његовим речима, Грци памте све што су донеле мере штедње због чега је zaloжио и свој кредибилитет али и обезбедио алиби за оно шта следи дан после.

Грци памте, нема сумње, зато се "премијер без кравате" и неко ко је с поносом рекао "Не Тројци" - коцка са својом фотељом. Решио је да бес свог народа устреми ка кредиторима и одигра на добро познату карту грчког пркоса.

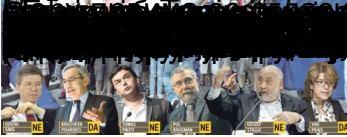
Јер, "ко гласа "да" кривац је за штедњу", а политика и маратонски преговори које је водио остају у сенци... Да ли то онда значи да Ципрас није ни политички лудак, а ни геније, већ, рачунајући на своју још увек велику популарност - лав пред својим народом, али миш пред усијаним главама у ЕУ?

Те усијане главе му поручују да сваки политичар који каже да спровођење озбиљних фискалних мера неће бити потребно, у случају заокруживања "не", прави будалу од свог народа.

Своју фотељу понудио је и министар финансија Јанис Варуфакис, уверен да ће победити "не", изјавио је и да би пре себи одсекао руку неко потписао овакав споразум. Велика нада Грчке већ у понедељак вече можда буде министар бивши, јуче је побеснео на своје колеге и оптужио ММФ за тероризам.

Десет милиона Грка дан уочи референдума били су потпуно подељени - подједнако је било оних који сматрају да услове кредитора треба одбити и тражити повољније услове, и оних који сматрају да је боље променити владу да би се дошло до компромиса.

Млади Грци највише верују свом премијеру, њих чак 71 одсто рећи ће једно велико "не", ако је судити по истраживању.

... а
... а
... а
... а